

سرمایه‌گذاری جنگ‌کان له ژر سـېـږـېـږـې مـېـږ مـېـږ وېـږ هـېـږ هـېـږ . جوتیار مېلا ئوف

ننگر وردینان تر ئو شېو شې بکینډو، ناتوانین ئاسان هېږ
بزوښوښو ماددین کانی پشتگو بخین، تنها باس له ئاسایش، بېرگری
و تنوښو نډو، یان بگری ناوچې بکین وک ئو ی ئمانه تنیا
بنما بن، بې ئمې استگې بې واتای ئو دت ک بې ئاشکرا
بېین ئو شېو ننگ تنیا پاښوښو ئایدیو لږیو کانی دسېو ات و
سیاست، بېکو بېرژو و نډیو ئابووریو کان بنما هېږ سېر کیک کان
له و جېنگ دا، ئو جېنگ تنیا پکدادانی چنډ دېو ټیک نیی،
بېکو د رفو ټکی بازرگانی گور شې بې ئو کسانې ک قازانچ له
بازای چک و قیرانی وز و نائمنی و باری نائاسایی دېکن.
بې کاتک سېری شېو نوان ئمریکا و ئیسرائیل و ئران دېکن،
هیچ ناک کیک کی ئخلاقې له نوان چاک و خراپ دا نابین، هیچ
لای ننگ نابین بې ناوی مېو ای مریو فای تیو بې شو ی کی
باو پېکراو مامو بکات، بېکو پکها تی ئو دسېو اتان د بینین
ک له ووی سیاسییو پاساو بې توندوتیزییو کانیان د هېنډو، له
کاتکدا له پاشخان واقعیو کدا بازارو کان کاردانو یان د بېت و
بېره مه نانی چکوو ټکنډ لږیو سېر بازی و نرخې نوت بېرز
د بېتو و و گریب سټی نو و واژ دېکر، له ناو استی پېر سې نډی
شېو کدا، ئمریکا زام نډی له سېر فرشتی چک بې سې واتی
ژهښو اتی ناو است بې بېهای زیاتر له 16.5 ملیار دېلار پېسې نډ
کردو، له هېمان کاتدا ک شکی سپی داوا له بېو نډو رانی بواری
بېرگری و ئاسایش دېکات ک بېره مه نانی خراتر بک و بېگو رې
ئاژانسی ټیتر، ننگ پویتیو کانی پناگن بې ئو جېنگ بې
بې ۵۰ ملیار دېلاری دیک زیاد بک،

کک لېرو یو ک نامو ای تی سیاسی ئو شېو دېرد ک وېت، شېو ک
ک بې ملیارو ها دېلار گریب سټی تندا پېسې نډ بکرت و بازو کانی
بېره مه نانی چکی تندا فراوان بکرت و بناغ کانی نو ی ک نتراکتی
چکی تندا داب ژر، شېو ک نیی ک بتوانت بانگ شې ئو بکات
ک ئامانج کی مېو ای و ئینسانی هې و له پېناو ژیان و گوز رانی
ک مېو گچ و ساو و ژر د سټ کاندای، هېرک سېک بانگ شې ئو بکات
ک ئو جېنگ پېو نډی بې پاراستن، سې قامگیری و دیموکراسی و بې

بەرگریډو هه‌ی، ده‌بته پیرسرت به‌چی له ناووه‌است وگرم‌ی ئه‌و کارسات‌دا، که‌میانیا پیش‌سازیه‌ سه‌ربازی‌کان به‌ردوامن له‌ گه‌شه‌کردن، (ئازانسی ئیت‌رز ئه‌وه‌ی به‌او‌یکردووه‌، که‌ که‌میانیا (ئلبیت سیست‌مز) که‌ گه‌وره‌ترین به‌نده‌ری به‌رگری ئیسرایله‌، په‌شبینی ده‌کات دوا‌ی سا‌هانی جه‌نگی غ‌ززه‌ خواست له‌سه‌ری زیاتر به‌ته‌، که‌ ئه‌ستاش به‌هه‌ی شه‌ی دزی ئه‌ران‌وه‌ داهاتی که‌میانیا که‌ له‌ سا‌هانی ۲۰۲۵دا به‌ ۷.۹ ملیار ده‌لار به‌رزبووه‌وه‌، و په‌شه‌که‌کانی له‌ سا‌هانی ۲۰۲۶دا زیاتر له‌ ۵۱% زیاده‌یکردووه‌)، که‌ ئه‌وه‌ش ئه‌و خاوه‌یه‌ که‌ مره‌فه‌ چیت‌ر ناتوان‌ته‌ باسی ته‌نها له‌ژیکی ئه‌منی و خ‌پاره‌زی و به‌رگری به‌کات، کاته‌که‌ شه‌که‌کان، گه‌شه‌کردن به‌ که‌میانیاکانی چه‌کو بازارا‌که‌کانیان، به‌ ده‌وه‌وه‌تان ده‌رفه‌ته‌ی نو‌ه‌ی و به‌ره‌ه‌نان و بازارا‌ی نو‌ه‌ی فره‌شتنیان به‌ دابین ده‌کات، ئه‌وا ده‌بته‌ بو‌هربین که‌ به‌ه‌ین ئه‌وه‌ی که‌ هه‌ی، شه‌ی که‌که‌کردنی سه‌رمایه‌یه‌و هه‌چیت‌ر.

هه‌ر به‌ په‌ی سه‌ره‌چاوه‌که‌ی ئیت‌رز، له‌ که‌تایی مانگی شوبه‌ته‌وه‌، شه‌که‌که‌ بازارا‌که‌کانی وزه‌ی جیهانی هه‌ژاندووه‌، گه‌رووی هورمز نزیک بووه‌ له‌ وه‌ستان، هه‌روه‌ها نرخی نه‌وته‌ی له‌ هه‌نده‌که‌ کاته‌دا به‌ سه‌رووی 100 ده‌لار و ته‌نه‌ته‌ هه‌نده‌که‌جاریش به‌ 119 ده‌لار به‌ هه‌ر به‌رمیل‌که‌ به‌رزکردووه‌ته‌وه‌، به‌یه‌ ئازانسی نه‌وده‌وه‌ته‌ی وزه‌ زیاتر له‌ 400 ملیان به‌رمیل له‌ یه‌ده‌گی فریاگوزاری خسته‌ته‌ بازارا‌وه‌.

ئه‌وه‌ به‌ ئیم له‌ وه‌ی سیاسیه‌وه‌ مانای چه‌یه‌؟ به‌و مانایه‌یه‌ که‌ ئه‌و شه‌که‌که‌ راست‌وه‌خه‌ هه‌نده‌راوه‌ته‌ ناو ژیا‌ی خ‌که‌که‌وه‌و وه‌رگه‌ده‌راوه‌ به‌ ره‌وشی ئا‌بووری‌کی کارسات‌بار، به‌ زه‌رینه‌ی خ‌که‌که‌ ئه‌وه‌ به‌ واتای به‌رزبوونه‌وه‌ی ته‌چووی ژیان، گرانبوونی وزه‌و که‌که‌کان، دابینکاری و خزمه‌تگوزاری ونادیاری و دابه‌زینی ده‌نیا‌یه‌ که‌مه‌یه‌یه‌ته‌یه‌کان، به‌ه‌ام به‌ هه‌نده‌که‌ که‌میانیا و فه‌گوره‌که‌کانی جه‌نگ به‌ واتای زیاده‌کردنی نرخی‌کان، قازانجی بازرگانی نو‌ه‌ و گه‌شه‌سه‌ندن ستراتیژی ئابوری ده‌ته‌، ئه‌وه‌ش ئه‌وه‌مان په‌ده‌ته‌ته‌ که‌ شه‌که‌که‌کان هه‌رگیز ته‌نها به‌له‌کو هاوپه‌یمانه‌یه‌ته‌یه‌کان به‌ره‌م ناهه‌نن، به‌که‌کو به‌راوه‌ و ده‌ه‌اوه‌ش له‌ ئا‌بووریدا به‌ره‌م ده‌هه‌نن و به‌راوه‌که‌نیش به‌ ده‌گه‌من له‌ ناوچه‌و شارو هه‌ره‌مه‌ وه‌ران‌بووه‌کاندا ده‌بهنرن.

به‌یه‌ کاته‌که‌ باس له‌ (بازرگانانی ئه‌و جه‌نگه‌) ده‌که‌ین، مه‌به‌ستمان ته‌نیا که‌میانیاکانی چه‌که‌نیه‌، مه‌به‌ستمان ته‌واوی ته‌ه‌ی نه‌وخبه‌ سیاسیه‌کان و ئامه‌ره‌ ئه‌منی و سه‌ربازی‌کان و به‌ره‌زه‌وه‌ نه‌دیه‌کانی وزه‌ و بازارا‌که‌ دارایه‌یه‌کان و پیش‌سازیه‌ ستراتیژی‌که‌کان که‌ له‌ ناده‌نیایی سیاسی و که‌مه‌یه‌یه‌ته‌یدا قازانج و وه‌به‌ره‌ه‌نان ده‌که‌ن، ئه‌و جه‌نگه‌ یه‌وه‌که‌کانی دابینکردنی له‌ خ‌راکه‌وه‌ تا گشت په‌داو‌یه‌ستیه‌ سه‌ره‌تایی وه‌سه‌ره‌که‌که‌کانی ژیا‌ی په‌خستوو و مه‌مانه‌په‌که‌راوی ئه‌گا

هەر وەرانی ژرخان و ئابوری به جده ههت، به کو جینا ته کی سیاسی شهوایش به جده ههت، ئو مندا نانی که به وندی شوی هه میشی گیور دبن، فدر دبن که توندوتیژی به شک که له دیمانی سیاسی، ئو گنجانی ته نها قهران و سزا و مووشک و ته سه نندن و دبین، باو یان به بیر که دادپرووری و دیالگی له دست ددن، ئو خزانانی که له گه سه ختی باری زیان و به رزبوون و ی نرخ و نائمنی و دندی کی مایه تیدا دژین، زیاتر گه شه دکن به دیدگی پاوانخوازی و ناسیه نالیزم و که نه پهرستی ئایینی و تام زری به که خستنی قوکیندی سیستماتیک، به یه شه کی له شو یه نه که هه ژبانی ئه م له ناو دبات، به کو وهرانکارییه سیاسی کانی سه ینش دست په و دگر تهو به خویان دکات.

هه به به به نیی به ئه م هه سه نگانندی ئو شه له ووی سه ربازی و سیاسی و یان دیله ماسیه و له به رچاو بگرین، به کو دبت له ووی مایه شه و هه سه نگانندی کی ژبانی به به بکین، دبت ئه م وای ببین که له وانگی مایه شه و نیشانی شکستی قووی سیاسی، نه که له بهر ئو وای ته نها لایه نه که تاوانبار و لایه نه که تر به تاوان، به کو له بهر ئو وای ته وای په کهاته دسه مایه که که ئو جه نگه به رد وامی په ددات، له ژیکه که جه گیر دکات که ژبانی مره دکات که کا یه که به دانوستان. هه ندکیان ئاسایش و دیموکراسی و خه شگوزرانی دفره شن، هه ندکی تر به رخدان و بهرگری و هه ندکی تریش به گری و هه ندکی تر سه قامگیری، به مام له که تاییدا یه که استی دمه نته و، ئو ویش ئو یه که مره قه کان دمرن، کولتور کان وهران دکره و په کهاته ی هه زه کانی شه قازانج دکن.

ئو وای که به ئه م گرنگه نابته باو به به یتهریکی مایه سه رکرد کانی جه نگ به به هه که سه که ئامانجی ئه خلاقی ئینسانی استه قینای هه بهت، گر به سه ستی بازرگانی چه که به ملیار هه دلهاری په سه ندو واژه ناکات، هه رکه سه که به استی ئار زووی سه قامگیری که مگاو مره ق له لای سه نته بهت، قهرانه کان دروست ناکات که ته چووی ته وای به خاته سهر ئه ستی که مگاکان و ژبانی خه که، هه رکه سه که به استی ئار زووی ئاشتی و دیالگی هه بهت، به شه و یه که سه فتار ناکات که به هه میش چه که و نهوت و ئام به سه ربازی و ئابووری کان ترس له ناو دی که مگادا به هه ز به کن.

به به ئو شه به به ئه م ته نیا کار ساته کی ناوچه یی و مره یی نیی، به کو وندی به کیشمان په ددات له چه نیته کارکردنی سیستم و دسه مایه سه رمایه داری مدهرن، که نه که ته نها دکهوژت و دسهوته نته، به کو له په ناشیه و قازانج و سه رمایه شه که که دکات، و ته ئو کاته ی ئه م به ئاشکرا دان به و په یو ندیه دا نه نین، به رد وام

دې بين له بينينى جېنگېگان وکړو پوښتيا کي مرگي بې
کېمېگا کا نما.

دوعا کاني يېځم لېرې باراني واقيع شېرانو: . . پاڅو سا ح

له و ژړوي فېرېووم ناو نيشاني ځم وک
ناسنام يېکي ساخت فېرې بدېم
بووم بې کړېرکي هېميشې يې لې بيا باني ئېم ژياندا.
جان تا کېم پېرې لې و پرسيار قورسانې
کې هېچ کس نه بوو وېاميان بداتېو.

بارې کېم زېر قورسې
نېک لېرېرې ئېوې شتې کم پېرې
بېرېکو لېرېرې ئېوې «هېچ»
کېشي لې هېموو گېردوون زياترې.

تا نه ترسم
دا يکېم دوعا يېکي لې يېځي کراسې کېم بېست
بېام کا تېک گېيستم ناو جېنگي شېقامېگان
دوعاکان لېرېرې باراني واقيع شېرانو
لېو فېرېووم کې لېم سېردېمدا
«خودا» تېنها مانا بوو لېرېرې زمان
بېام «نان» بوو بېو چېقې يې تيژي کې هېموو ژړک لې گېروومان
دېدرت.

من ئېو مرېځم کې لې شکستې کاني ځي دروست بوو
پېيکېرې کم لې نا ئومېدي و تېزي سېر شېقامېگان.
سېد و يېک ځېونم هېبوو
وېک پېوولې کوي لې ناو سېرمدا دېفېرې
بېام ئېم شارې، ئېم جېنجا ستانې بېدېنگې،
تېنها يېک زمانې هېي: «کېين و فرېشتن».

یوکه م خونم ه راج کرد به که ینی کا تزمه رکه
نکه به ئووی بزانه کات چنده
به کو ت نیا به ئووی بزانه کی ئم ت م نه که تایی دت.
دووم خونم دا به پاروی کار با
تا شوان سبوری ت نیایی خم
ل سار دیوار که ببینم
تا کار گیشته ئووی
که تا خونم بکه م قوربا نیی س قفکه
که ه رگیز نه بوو به «ما» و
ه ر وک «خانوو» مایو.

لم م زادا نه ی دا
ت نانه د کانه مان بوون به «مدلی کن».
من سیری ناو چاوی هاو کانه م دکم
که چی ت نه «نرخ» یان ت دا د خو نم و.
ئم چتر ی کترمان خ شناوت
به کو ت نه ی کتر «به کار ده نین»
به پ کرد نه وی ئو و کونه شوی که جیهان
ل ناو استی سنگی ه مووما ندا ه یک یو.

ئو که سوی پم و ابوو نیشتمانم
ئو ویش ل سوچکی ئم شار دا ،
خ ریکی گ یند وی سز بوو به ساتک «دنیا یی».
لر عیشق، م مک نیی گ گ شن بکا تو
به کو ت نه شقارت یکی ت ، که به نه سوتاو کی به ئم
ماو تو و.
ئم ه موومان بووین به که یاری بریند کانی ی کتر، به ام که س
ناماد نیی به های «سازبوون» بدات.

ئستا سیری خم دکم؛
گیرفانه کانه م داون، نکه ت نیا ل بهر ه ژاری
به کو ل بهر ئووی «مانا» زر قورس بوو و ت نیا ندا نه د وستا.
مرق کاتک ه موو خ ونه کانی د فر شت
د بت به ئا و نه ی کی سارد
که ت نه خ کی ت دا د بینر ت و
هیچی تری ل زیاد نای.
شار وک ج لاد کی د ستک ش سپی
به ه منی پستمان د ما ت و

ناومان د نټ «پښک و تن» .
 من ئستا تنها ل «گرېب ستا شکاو کان» و
 «بښل ژهراوید کان» دروست بووم .

ئَمَمَ لَمَرَّيْنِ
 لَمَسَّ رَشَّسْتَمَ سَارْدَمَ كَانِي نَمَ جِيهَانَمَ
 نَمَكِ وَكَمَ بَوَارِ
 بَمَمَكُو وَكَمَ كَايَمَكِي بَمَسَمَرُچُوو.
 هَمَ مَوُومَانِ خَمَرِيكِي گَمُورَمَ تَرِيْنِ خِيَانَمَ تِيْنِ:
 گَمَمِيْنَمَ وَئِي «مَمَحْمَان» تَمَنَاهَا لَمَمَ پَمَنَاهَاو كَمَمَكَمَ «مَانَمَ وَئِي». مَانَمَ وَئِي لَمَمَ نَاهَاو
 زِيَانَمَ كَدَا، كَمَ خَمِي لَمَ نَمَسَمَدَا
 تَمَنَاهَا مَمَزَادَخَانَمَ پَمَكِي گَمُورَمَ يَمَ بَمَ فَرَمَشْتَنِي مَرَمَقَمَ بَمَ مَرَمَقَمَ.

ئۇ قىنى گىشى . شىعر / ئۇ حماد
 شاملو . لۇ فارسىيەو / شوان
 عۇباس بۇرى

ئاۋسرىن نەۋىيە كە
 زار دەرۋىزە نەۋىيە كە
 ئاقىن نەۋىيە كە
 ئاۋسرىنى ئاۋشۋا زار دەرۋىزە ئاقىنم بوۋ
 چىركىم نىم تا باسما بىكەت
 سىرود نىم تا بىمخوۋىنى
 دەرۋىزە نىم تا گۆتەلەم بىكەت
 يان شىركەتەكە بىبىنىت
 يان شىركەتەكە بىبىنىت
 كە بىزەنىت
 مەن زەنى ھەۋەشەم بەنگەم بىكە
 دەرۋىزەكە گۆتەلەم دەرۋىزەكە
 گەلەكە بىبەن
 ئاۋسەنەم گۆتەلەم كەكەشەنەم

منیش لښکښه ته قسم دېکړم
ناوتم په بڼه
دستت بڅر ناو دېستم
دردېدم لښکښه بکې
دېتم په بسپړه
من بڼه چې کاني ته م دزيو ته و
په لښو کانت به هېموو لښو کانت قسم کړدوو و
دستې کانيشت ئاشنای دېستې کانيمن
من له خښو ته دېدا به خاتري زيندوو کانت
لښکښه ته دا گريام و
له گڼ ستاني تاريخيشدا جوانترين سرودې کانيم
لښکښه ته دا و ته ته و
چونکې مردوو کاني ئې مسا
عاشقتريني زيندوو کانت بوون !
دست بڅر دېستم و
دېستې کاني ته ئاشنای دېستې کاني منن
ئې درېنگ و دېست ها توو قسم لښکښه ته دا دېکړم
هېر وېک هېور کې لښکښه ته فان
هېروېک گيا کې لښکښه بيا بان
هېروېک باران لښکښه دېريا
هېر وېک مېل لښکښه بهار
هېروېک درخت کې لښکښه دارستان
قسم دېکات
چونکې من
بڼه چې کاني ته م دزيو ته و
چونکې دېنگي من ئاشنای دېنگي ته يې .
شوان غېباس به دري

پېر ژبې کې نوی لښکښه ري ئارام و

د. ئازاد ھەم

